

210 SÅGNINGSAFGIFTEN OCH EXPORTTULLEN PÅ RUNDSTOCK.

Morgonbladet n:o 122, 28. V 1879

Morgonbladets redaktion har med anledning af en insänd artikel om sågningsrörelsen afgifvit ett yttrande om exporttullen, som ingalunda torde vara riktigt.

I principen bör väl all exporttull anses för förkastlig. Ty det kan väl icke ligga i något lands intresse att hämma eller fördyra egen export. Är exporten grundad på inhemsk råvara, återfaller en skatt på densamma på råvaruproducenten, således hvad trävaror angår på skogsegaren, och vidare på arbetaren. Ty ju mindre exportören förtjenar på produkten, desto mindre blir konkurrensen producenterna emellan och desto mindre betala desse för råvara och i arbetslön. Icke heller höjes statsinkomsten genom en skatt på exporten. Ty ju mindre exporteras, och ju mindre på exporten förtjenas, desto mindre blir importen och importtullen.

Vore exportvaran ett *unicum* såsom t. ex. Portugals portvin eller Spaniens qvicksilfver, eller något ditåt såsom Norges fiskvaror, vore verkan af en beskattning mindre förderflig. Men då den såsom trävaran har att kämpa med en liflig konkurrens i länder, der någon exporttull icke eger rum, är en sådan tullskatt i eget land än mera förkastlig.

Insändaren må nog hafva rätt deri, att de båda s. k. myntreformerna sammanfallit med dålig konjunktur för trävaruexporten. Att med åtgärderna skulle dröjts trävaruexportörerne till fromma, synes han dock icke pretendera: Och Finlands invånare torde icke vara försänkta i sorg, därför, att vårt sedelmynt icke nu står i samma värde, som det Ryska, d. v. s. går med 40 % agio mot silfver, ännu något högre mot guld. Dessutom är det en gifven följd af dåligt mynt, att varupriset och arbetslönen stiga; och när trävaruexportören förtjenar »på kursen», d. v. s. för varan får mera dåligt pappersmynt än han skulle fått goda sedlar, d. v. s. sedlar gällande lika med metalliska myntet, så får han deremot betala mera dåliga sedlar åt producenten, d. v. s. ytterst åt skogsegaren och arbetaren. För tillfället kan exportörens vinst vara stor, men med tiden går den förlorad, utan någons gagn. Nuvarande förhållanden i Ryssland, att den gångbara penningens värde fallit, men priset på den inhemska varan föga stigit, är anormalt och har sina för detta land speciela orsaker. Den förnämsta är väl den, att betalningsmedlet, den cirkulerande sedelmassan, icke är för stor för den efter kriget stegrade verksamheten. Också är påtagligen kursnoteringen delvis konstgjord, emedan den Ryska sedeln är föremål äfven för utlandets spekulationer, rättare börsspel. Berlinerbörsen isynnerhet gör vackert och fult väder på börsen i Petersburg, köper pappersrublar, såsnart kursen faller, och kastar ut massor deraf, sånart den stiger. Detta spel lemna sedlena värde i det stora rikets aflägsnare delar oberördt.

Insändaren har vidare rätt deri, att sågningsafgiften under de goda finanstillägen bort aflyftas. Men skattenedsättning, minskandet af statens inkomster, är alltid en betänkelig sak. I en så månghöfdad styrelse som Kejs. Senaten kan man icke vänta, att alla skola vara genomträngda af den öfvertygelsen, att aflyftandet af exporttullen skall ersättas genom ökad importtull. Detta hade väl bort märkas äfven då den egentliga exporttullen på trävaror afskaffades. Ty att bevilja tullfrihet för fem år, isynnerhet för en sådan vara som trävaran, hvilken skall uppköpas tre år ungefär förrän den kommer till export, är

naturligtvis förväntadt. Men hvad som eljest icke går igenom, måste hjälpas genom kompromiss. All handel fordrar stabilitet i tullagstiftningen. Att nu borttaga sågningsafgiften och tullen på rundstock endast temporärt, vore derföre lika förväntadt. Men i sak är detta likgiltigt; ty någon återgång är icke möjlig.

Sannt är, att sågningskatten varit en konsumtionsskatt, såsom t. ex. qvarnskatten, och derföre ursprungligen betalades af sågegarene, ehuru den, när sågningsrörelsen frigjordes, lades på exportörerne. Det kunde äfven nu sägas, att likväl en del af produkten säljes och konsumeras inom landet, och att skatten kan återtagas af konsumenten. Men då exportören sjelf icke är tillverkare, har han icke denna utväg, som äfven i öfrigt, sedan tillverkning och export i så hög grad stigit, är högst prekär. Tullen på rundstock är herrar trädexportörers eget verk.

Insändaren talar om konkurrensen med Ryssland. Må så vara. Men den ryska varan har alltid haft företräde, emedan den är bättre. Isynnerhet genom dålig sortering torde våra exportörer hafva nedsatt den Finska varans kredit. Men den svåraste konkurrensen torde de väl hafva haft i Sverige, och der är exporten tullfri, ett ytterligare skäl för dess frigörande äfven i vårt land. Den svåra affärsställningen är ett ytterligare skäl, om också icke det irrationella i exportens beskattande vore tillfyllestgörande.

När exporttullen på trävaror borttogs, var statsfinansernas ställning ytterst svår. Om sågningsafgiften kunde då icke blifva fråga, utan måste dess aflyftande lemnas åt framtiden. Äfven nu kan väl finansställningen vara bekymmersamare, än för ett par år tillbaka. Men statsverket har en ersättning för sågningsafgiften i sjöfartsafgiften, som då åtgick till lösen för Öresundstullen. Och trävaruexportens oerhördt svåra ställning påkallar hvarje möjlig lättnad. Dess svårigheter återfalla på all landets ekonomi. Det vore derföre högst beklagligt, om exportörernes petition icke skulle bifallas.

J. V. S.

211 OM MONUMENTET PÅ RUNEBERGS GRAF. *Morgonbladet n:o 140, 20. VI 1879*

Ett *grafmonument* är ett minnesmärke, icke en ärestod. Det skall utmärka grafvens plats, det ställe, der den aflidnes stoft gömmes, med biändamålet att såsom en *gravvård* skydda grafven, om de efterlevande hafva håg och råd härtill. Detta är allt.

Alla slags konstnärliga framställningar utöfver möjligen något enblem, af allmän betydelse, såsom en urna, de uppochnedvända facklorna, puppan med fjäriln o. s. v., eller hänsyftande på den aflidnes lifsgerning såsom lyran, svärdet och hjelmen, m. fl., äro på ett grafmonument icke på sin plats. Man skall komma till grafven, icke för att beundra eller kritisera ett konstnärsarbete eller studera de mera eller mindre allegoriska bilderna, utan för att, ryckt ur dagens hvimmel, egna tanke och känsla åt minnet af den hädangångne.

Men öfverallt i verlden träffar man ju på grafmonument, öfverhoppade med bildliga framställningar, högst sällan verkliga konstverk, oftast endast pretenderande att något vara. Ja visst. Förvända åsigter och dålig smak äro icke något sällsynt i denna snöda verld. Att någon med ökad andakt skulle stått inför en sålunda prydd grafsten, lär man dock icke hört omtalas. Furstar och furstinnor, hvilkas namn och